

Colofon

Initiatiefgroep wijkmagazine:

Dick Wouters (voorzitter)

Hilde van Dijk (penningmeester)

Redactie:

Frauke Bokker

Wendy Buysse

Hilde van Dijk (opmaak)

Ineke Kester (eindredactie)

Ger Koper (webmaster)

Lia van der Laan

Marieke van Mil

Gerard J. Telkamp (eindredactie)

Dick Wouters (foto's)

Druk: Drukkerij De Bink, Leiden

Morsetekens verschijnt voor het gehele Morsdistrict ten westen van de spoorlijn in een oplage van 4400 exemplaren met een frequentie van 4x per jaar

Foto omslag Karina Kuipers: Beestenbende bij de Sijthoffstraat

Correspondentie:

Wijkmagazine 'Morsetekens'
p/a Buurtcentrum Morschwijk
Topaaslaan 19
2332 JC Leiden
www.morsetekens.nl
info@morsetekens.nl

Sluitingsdatum insturen kopij: 19 november 2018

Verschijningsdatum volgend nummer:
medio december 2018

Morsetekens digitaal:

Morsetekens is ook digitaal beschikbaar op onze website:
www.morsetekens.nl

Morsetekens is ook op Facebook

Hete zomer: tussen papier en digitaal

Na wat fikse regenbuien herstelt ook de Mors zich van de heetste zomer sinds jaren. Misschien waren veel lezers van Morsetekens op vakantie naar hete landen als Spanje, Italië en Turkije? Daar was het soms nog wel tien graden warmer. En wat namen die lezers mee als leesvoer? Papieren boeken uit de boekenhuisjes, Primera, openbare bibliotheek of uit eigen voorraad? Of een e-reader met een digitale capaciteit van tientallen boeken.

Het wijkmagazine Morsetekens heeft ook een tweedeling tussen papier en digitaal. De papieren versie verschijnt eens in de drie maanden, vier keer per jaar. En dat willen we ook zo houden, want de totale productie- en afleveringstijd is vier weken: verwerking en bewerking van aangeleverde stukken, layout, laatste controle, drukken en huis aan huis bezorgen.

Maar ja, zo missen we ook weleens wat "heet nieuws". Zo was er wat paniek over het lustrumfeest van studentenvereniging Augustinus, gepland voor 6-17 juli in en rond de IJshal aan de Vondellaan. Bewoners van de Lage Mors kwamen op het nip-

pertje achter de plannen en vreesden voor geluids- en andere overlast. Na veel publiciteit en overleg met de gemeente en de vereniging zijn maatregelen getroffen om de overlast binnen de perken te houden. Een ander (goed) bericht was dat het nieuwe college van B en W besloot om de plannen voor de Toekantoren op sterk water te zetten.

Dit waren twee zaken waaraan we wél aandacht konden geven op de website www.morsetekens.nl. Dank zij onze webstekmeester Ger Koper is deze dit jaar sterk van vorm en inhoud veranderd. De website biedt naast de digitale versie van Morsetekens ruimte voor "tussentijds nieuws", actuele berichten, aankondigingen en dergelijke.

Natuurlijk zijn we zelf alert op alles wat nieuws is en van belang voor de Mors, maar we kunnen de medewerking van de "Morsers" niet missen. Dus zend s.v.p. bijdragen en nieuwtjes voor blad én/of website naar info@morsetekens.nl.

Ineke Kester en Gerard J. Telkamp

P.S. O ja, we komen bezorgers tekort. Meld u!

Renovatie Agaatflat

De plannen waren er al eerder, maar nu gaat het dan toch echt gebeuren. Woningbouwvereniging Portaal heeft in samenwerking met bouwer Volker Wessels een groot renovatieproject op gang gebracht voor de grote flat aan de Agaatlaan.

Wat zijn de plannen?

- De duurzaamheid van de woningen verbeteren. De bewoners betalen na de renovatie geen gas- en elektriciteitsrekening meer, het wordt "Nul op de Meter". De elektriciteit komt van zonnepanelen.
- De ventilatie van de woningen verbeteren en isolerende maatregelen nemen. Zo komt er drie-laags isolatieglas en de gevels en het dak worden goed geïsoleerd.
- Warm water komt van de stadsverwarming, net als nu.
- Omdat er geen gas meer zal zijn na de renovatie, gaan de bewoners met een inductiekookplaat of inductiefornuis koken.
- De woningen inbraak- en brandveiliger maken.
- De uitstraling van de flat aan de buitenkant verbeteren met nieuwe ingangen, nieuwe bellenborden en brievenbussen.
- Noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitvoeren, bijvoorbeeld aan keuken, badkamer en toilet.

Dit is een korte samenvatting, de bewoners hebben uitgebreide voorlichting gekregen. De meerderheid heeft inmiddels

ingestemd met de plannen, er is veel draagvlak gecreëerd. Op dit moment (eind augustus) loopt er nog een bezwaartermijn van een aantal weken, maar het is de bedoeling dit najaar te starten met een eerste rij woningen boven elkaar. De totale werkzaamheden kunnen vervolgens uitgevoerd worden vanaf februari 2019, en zullen in september 2020 afgerond worden, als alles goed gaat.

tekst en foto: Hilde van Dijk

Mijn eerste jaar in de Mors als wijkregisseur

Het afgelopen jaar is mijn eerste jaar geweest als wijkregisseur van Leiden West, met daarin de Mors. Het was een jaar waarin ik kennis heb gemaakt met de diversiteit in de wijk. Divers, uiteenlopend, zijn de verschillende buurten, met in die buurten een verscheidenheid aan mensen.

Veel betrokkenheid

Ik heb gemerkt dat er in elke buurt mensen te vinden zijn die betrokkenheid tonen bij hun leefomgeving. Er is bijvoorbeeld betrokkenheid vanuit de Bockhorst, waar er door inspanningen van bewoners een digitale nieuwsbrief is, een actieve facebookgroep en waar de slapende wijkvereniging weer actief aan het worden is.

Er zijn mensen die staan te popelen om mee te denken over het Kweeklustpark. Dit park is aan de beurt om gerenoveerd, opgeknapt, te worden. Er zijn al veel ideeën uit de buurt gesuggereerd. Zo kan het park weer een stukje mooier kan worden. Voor dit project komt er overigens nog een participatietraject om buurt- en wijkbewoners te laten meedenken. Dus wanneer mensen ideeën hebben voor de opknapbeurt van het park, zijn deze van harte welkom.

Initiatieven

Er zijn nog veel meer mensen die op een constructieve

manier de gemeente scherp houden en zelf met initiatieven komen om de wijk beter en mooier te maken. Het is goed te zien dat er veel gebeurt is om van het Morspark in een unieke samenwerking tussen bewoners, beroepskrachten en de gemeente een ontzettend gaaf park te maken. Daar is iets heel moois neergezet, waar de buurt veel plezier van gaat hebben. Het zijn nu de laatste loodjes, maar het park gaat in een mooie staat afgeleverd worden.

Het is leuk om in deze functie met zoveel verschillende mensen kennis te mogen maken en samen te werken. De ene keer zit ik bij de koffieochtend van de Schakelaar [de Agaatflat], het andere moment gaat het over buurtparticipatie bij een bouwproject en korte tijd later is er een overleg met de wijkagenten. Er zijn ongetwijfeld nog meer mensen zijn met wie ik kennis zou moeten maken. Wanneer er goede ideeën zijn voor initiatieven in de wijk, maak ik graag persoonlijk kennis met initiatiefnemers. De stimuleringsregeling wijkinitiatieven is ook nog steeds van kracht. Als er een idee is om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren, is daar mogelijk geld voor beschikbaar. Men kan mij bereiken via m.versluis@leiden.nl

Marco Versluis

Raadslid uit de Mors – Lianne Raat

Mijn naam is Lianne Raat en sinds eind maart ben ik gemeenteraadslid voor de Partij voor de Dieren. Medio 2016 ben ik vanuit de Maredijkbuurt naar de Lage Mors verhuisd. Ik zet mij in voor een groener, duurzamer en diervriendelijker Leiden. Graag geef ik mijn mening over de wijk en wat beter kan.

Groen

Onze wijk is al aardig groen, maar het kan natuurlijk altijd nog groener. Bomen en planten helpen om droogte en wateroverlast te verminderen. Bovendien heeft een groene leefomgeving een positief effect op de gezondheid van mensen. Ik zet dan ook in op een verdubbeling van de hoeveelheid groen. Ook ons winkelcentrum aan het Diamantplein wordt aantrekkelijker gemaakt door het plein drastisch te vergroenen. Buurtbewoners kunnen zelf een steentje bijdragen door tegels in hun tuin te vervangen door diervriendelijke bloemen en planten of een geveltuintje aan te leggen. Voor wie nog een stap verder wil gaan, is het mogelijk om met subsidie van de gemeente een groen dak aan te leggen.

Duurzamer

Als ik door onze wijk loop, zie ik helaas nog veel te vaak zwerfvuil liggen. Dit moet anders. Zwerfafval moet bij de bron worden aangepakt door (over)consumptie af te remmen en ook door zorgvuldiger om te springen met onze grondstoffen. Onze gemeente moet burgers ook beter voorlichten over de gevolgen van afval voor het milieu. Om het goede voorbeeld te geven wil ik één keer in de maand zwerfafval gaan opruimen met medebewoners van de Mors.

Om ervoor te zorgen dat Leiden in 2030 klimaatneutraal is, zal er voor elke wijk, dus ook voor de Mors, een plan moeten komen om energie te besparen en om over te gaan op duurzame energiebronnen.

Diervriendelijker

Op dit moment is het voor mensen met een krappe beurs nog niet mogelijk om een tegemoetkoming te krijgen voor noodzakelijke dierenartskosten. Ik ga mij er hard voor maken om ervoor te zorgen dat dierenartskosten nog deze raadsperiode onder de Declaratieregeling Minimabeleid komen te vallen.

Leidse dierenwinkels gaan wij aanmoedigen om te stoppen met de verkoop van levende dieren. In plaats daarvan kunnen ze hun klanten doorverwijzen naar dierenopvangcentra in de buurt voor de adoptie van een dier.

Iedereen die vragen heeft of mee wil helpen met het opruimen van zwerfvuil, kan via l.raat@gemeenteraadleiden.nl contact met mij opnemen.

Lianne Raat

De herst zit in de lucht!
met Body & Beauty, de medische pedicure voor al uw voetproblemen.

Body & Beauty
medische pedicure & schoonheidssalon

Jacob Catslaan 46, Leiden
Tel: 071-5761755
www.body-and-beauty.nl

25

De toekomst van het Diamantplein

Voor iedereen die zich zorgen maakt over de toekomst van het winkelcentrum Diamantplein:

u bent niet de enige! Gesprekken tussen buurtbewoners, belanghebbenden en andere partners, zoals de gemeente, lopen intussen al een paar jaar.

De bedoeling van de gemeente was dat de eigenaren van het vastgoed in het winkelcentrum, van het Radiusgebouw (Opaalstraat) en van het Denksportcentrum gezamenlijk plannen zouden ontwikkelen, om in samenhang een hart van de wijk te creëren. Maar dat heeft tot nu toe nog niet tot een bevredigend resultaat geleid. De partijen gaan door met het ontwikkelen van plannen, de gemeente heeft een projectleider aangesteld om te zorgen voor een goede coördinatie. Zo wordt er aan alle kanten nagedacht.

broedplek

Inmiddels is in een leegstaande ruimte in het winkelcentrum Broedplek De Ruwe Diamant gevestigd (broedplekderuwediamant@gmail.com). Daar is plaats voor allerlei buurtinitiatieven en voor gesprekken daarover. Er staat ook een boeken(ruil)kast waar je boeken kwijt kunt of kunt meenemen. "Sociaal ondernemers" in deze "broedplek" zijn Ineke Lenssen en Hiske Faber (zie hun artikel in Morsetekens van juni 2018, blz. 12).

Deze organisatie heeft de zomermarkt op touw gezet, die plaatsvond op 31 augustus jl.. Met kraampjes van winkeliers en van buurt- en wijkorganisaties. Wethouder Yvonne van Delft (Economie) gaf het startsein op deze zomermarkt voor de zogenaamde "Proefbuurt". Dit houdt in dat er een proef start van twee jaar om ondernemers en bewoners met vernieuwende ideeën extra kansen te bieden door versoepeling van regels (www.leiden.nl/proefbuurt). De bedoeling is het winkelcentrum levendiger te maken. Alle creatieve ideeën en ondernemers zijn welkom!

Hilde van Dijk

Ook Morsetekens stond op de Zomermarkt (foto Marieke van Mil) (meer foto's op onze website www.morsetekens.nl)

Onduidelijkheid over toekomst Denksportcentrum

Al zo'n twintig jaar groeit en bloeit het Denksportcentrum Leiden aan de Robijnstraat, naast het winkelcentrum Diamantplein. Het is gevestigd in het gebouw van de voormalige openbare bibliotheek. Aan de buitenkant valt het er niet van af te zien, maar binnen gonst het van de activiteiten. Niet minder dan vijf bridgeclubs, vier schaakclubs, de Leidse Go-club en het Leids damgenootschap houden er hun speelavonden en soms toernooien. Te veel om op te noemen. Het centrum heeft een duidelijke functie voor wijk, stad en regio, voorziet dus in een behoefte.

Maar begin dit jaar werd bekend dat het pand wordt verkocht. Dit leidde tot grote verbazing van de gebruikers, die per augustus 2019 op zoek moeten naar een nieuwe locatie. De reden voor het besluit hangt samen met de veroudering van het pand. Reparatiewerkzaamheden waren ingezet, maar die bleken prijzig te zijn. Dit vertelde Edwin van Haastert van het Leidsch Schaakgenootschap in gesprek met radiostation Sleutelstad.

Op dit moment (augustus 2018) is het onduidelijk welke plannen de nieuwe eigenaar van het Denksportcentrum heeft voor het pand. Eerder waren er geruchten dat het pand zou worden gesloopt en dat het parkeerterrein zou worden uitgebreid. Maar die plannen lijken voorlopig van de baan. Jan Bey van Stichting Denksport Leiden geeft te kennen dat er nog niet veel meer te melden is over de toekomst van het Denksportcentrum.

De verkoop van het Denksportcentrum past in het kader van pogingen de verpaupering van het winkelcentrum Diamantplein tegen te gaan. De gemeente Leiden is betrokken bij plannen voor de herontwikkeling van het gebied, inclusief het Denksportcentrum. (zie ook artikel vorige pagina).

Al in 2014 waren er geluiden over de veroudering van het winkelcentrum. Naast het instellen van het Diamantplein als regelluwe zone, zijn er nog geen grote vervolgstappen gezet. Wat betreft het Denksportcentrum zal hoogstwaarschijnlijk in het komende jaar meer duidelijk worden. Wellicht berichten we meer over de nieuwe plannen in ons decembernummer!

Marieke van Mil

Locatie MBO Rijnland op Storm Buysingstraat in gebruik

Als u dit artikel leest, hebben zo'n 120 docenten en 1400 leerlingen hun eerste weken op de vernieuwde locatie van MBO Rijnland op de Storm Buysingstraat erop zitten. Een deel van het gebouw werd gerenoveerd (2000 m²), en daaraan werd 5600 m² nieuwbouw toegevoegd. Eind september 2017 begonnen renovatie en nieuwbouw. Op 2 juni, de dag van de bouw, ging de redactie van Morsetekens alvast een kijkje nemen. Het zag er veelbelovend uit. Aan de buitenkant leek het gebouw nog een vierkant blok en was de oud- en nieuwbouw

nog goed te onderscheiden. Binnen was al duidelijk zichtbaar dat het een bijzonder gebouw zou worden met veel licht door de hoge ramen en koepels in de centrale hal, mooie zichtlijnen, verbindende gangen tussen oud en nieuw en ruime praktijklokalen. De brede houten trap naast de aula is indrukwekkend en een echte blikvanger. Het is de bedoeling dat de trap het hart van het gebouw wordt: een plek voor ontmoeting. Tijdens de rondleiding krijgen we uitleg hoe de inrichting van het gebouw tot stand kwam in overleg tussen school en bouwers. Bij het bouwen van een functioneel schoolgebouw komt veel kijken.

In het gebouw zijn de opleidingen Uiterlijke Verzorging, Sport & Bewegen, Orde & Veiligheid, volwassenenonderwijs en Entree gehuisvest.

Ik ben reuze benieuwd om eens binnen te kijken nu het gebouw klaar is. In het volgend nummer kunnen we misschien een blik binnen geven.

tekst en foto : Wendy Buysse

Tiny Forest - een Heel Klein Bos

Samen met elf andere gemeenten in Nederland heeft de gemeente Leiden zogenaamde Tiny Forests op haar grondgebied gepland. De gemeenten zijn geselecteerd door het IVN, het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid, dat op allerlei plaatsen natuurgidsen traint en natuurexcursies organiseert, ook in Leiden en omgeving.

Een Tiny Forest is Engels voor Heel Klein Bos; wat mij betreft mogen ze het in gewoon Nederlands mini-bos of micro-bos noemen. Zo'n bos is dichtbegroeid en heeft de omvang van een tennisbaan. Het bosje zorgt voor een gezondere leefomgeving, kan water opvangen bij extreme regenbuien en brengt verkoeling op hete dagen. In Leiden komen er vier en één locatie is al aangewezen: Park Kweeklust in de (Lage) Mors. De planning geldt voor de komende twee jaar.

IVN heeft als doel komende 4 jaren 100 minibosjes te planten. Door de verstedelijking is de kloof tussen mens en natuur groter dan ooit. Een Tiny Forest in de buurt zorgt voor een gezondere leefomgeving. IVN wil dat elke buurt zijn eigen minibos krijgt, zo komt de natuur in steden steeds dichterbij. Dit project is mede mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van 1,85 miljoen euro van de Nationale Postcode Loterij.

Gerard J. Telkamp

(bron: Stadsnieuws gemeente Leiden van 17 augustus 2018).

Gezondheidscentrum Vondellaan
Vondellaan 35Ac
2332 AA Leiden

071 5761757
info@fysiotherapievondellaan.nl

U bent van harte welkom voor:

- ✓ Algemene fysiotherapie
- ✓ Manuele therapie
- ✓ Kinderfysiotherapie
- ✓ Psychosomatische fysiotherapie
- ✓ Oedeemfysiotherapie
- ✓ Handfysiotherapie
- ✓ Dry needling
- ✓ Orthopedische revalidatie
- ✓ Valpreventie

Meer info op www.fysiotherapievondellaan.nl

Aaf & De BeestenBende in de Bockhorst

"Ik zie een Leidse kwal!" Op de kant kijkt iedereen verbaasd naar Aaf Verkade. "Daar, die witte plastic zak in het water," lacht de Leidse grachtensnorkelaar. Ze stopt hem in een vuilniszak en weg is ze. Even later komt ze proestend weer boven, met een pruik van algenslierten. Vandaag plonst ze rond in de sloot bij de Sijthoffstraat, aan de rand van de Bockhorst in de Lage Mors. De selfmade bioloog en officiële Adviseur Stadsgrachten maakt onderwateropnames, inventariseert flora en fauna en neemt gelijk het zwerfafval mee dat ze tegenkomt.

Opruimhelden

Het opruimen van de oevers gebeurt door een clubje kinderen uit groep 5 van basisschool De Morskring. Ze zijn lid van De BeestenBende, een landelijke organisatie die kinderen tussen 6-11 jaar actief wil betrekken bij het schoonhouden van hun buurt. In de Lage Mors heb je 'onze' BeestenBende-teams (we hebben er een paar!) ongetwijfeld al eens gezien, gekleed in felgele hesjes en een stoere pet op, gewapend met knijpstokken, schepnetten en vuilniszakken, driftig speurend naar plastic, blikjes en papier. "Het is een sociaal gebeuren," vertelt Karina Kuipers, die samen met Yvette Edelaar dit clubje oprichtte. "Een keer in de maand maken de kinderen er een sport van om zoveel mogelijk afval te vinden. Dat we vandaag samen met Aaf kunnen optrekken, is natuurlijk gaaf!"

Oog in oog met een snoek

Vlakbij het bruggetje duikt Aaf weer op. Nieuwsgierig hollen de kinderen naar haar toe. "Dit is een Rode Amerikaanse Rivierkreeft, een exoot," roept ze. "Daarvan hebben we er te veel in Leiden. Ze vermenigvuldigen zich snel en verjagen andere dieren." De exoot belandt in een emmer en wordt nauwkeurig bestudeerd. Hij is best groot, met behoorlijke scharen. "En grote antennes op z'n kop," ziet Joep. Kyan en Mara durven hem beet te pakken, terwijl Rosa kikkertjes spot tussen het riet. Intussen 'ligt' Aaf oog in oog met een enorme snoek - de camerabeelden leveren het bewijs. Even verderop zwemt ze tussen scholen blankvoorns en vist ook nog even een skateboard van de bodem. Er wordt opvallend weinig rommel gevonden, een beestenbende is het hier zeker niet. Aaf geeft de Bockhorst dan ook een dikke pluim. "Schoon water, veel diersoorten, je merkt dat bewoners zeer begaan zijn met omgeving."

Tekst: Alexander Schlangen; foto's Karina Kuipers

Meehelpen om de wijk schoon te houden? Kijk op www.beestenbende.nl

Meer weten over Aaf Verkade? Kijk op www.onderwaterinleiden.nl

Een Bio-divers Bio-Science Park Leiden

door Helias Udo de Haes, lid kerngroep Bio-divers LBSP, vanuit de Leidse milieugroepen

In februari 2017 boden negen Leidse natuur- en milieuorganisaties de gemeenteraad een oproep aan. Ze zagen hoe sterk de biodiversiteit in het Leidse Bio Science Park [aan de rand van de Mors] jaar op jaar achteruitgaat. De raad ondersteunde de oproep. B&W besloot tot een project Biodivers Bio-Science Park Leiden. Met een kerngroep met twee projectmanagers, een bestuurslid van de ondernemersvereniging, een medewerker van bureau Vastgoed van de universiteit en twee personen namens de milieugroepen. Vier werkgroepen gingen zich bezighouden met het groen in het openbare gebied en het bebouwde gebied, risico's van biodiversiteit voor farmaceutische bedrijven en draagvlak en communicatie.

Verschillende visies

De gemeentelijke projectmanagers letten scherp op de haalbaarheid van de voorgestelde maatregelen. Uitgangspunt vormde het al eerder door universiteit en gemeente vastgestelde Masterplan Gorlaeus. Het bedrijfsleven steunde wel de doelstelling van het project, maar was ook bezorgd dat toenemende biodiversiteit zal leiden tot een grotere besmettingskans van steriele onderzoeksruimten, de zogenoemde cleanrooms. De schade van dergelijke besmettingen kan in

de miljoenen lopen. De universiteit zag voordelen van meer biodiversiteit voor het functioneren van het Bio-Science Park, maar kon geen concessies doen bij uitgifte van nieuwe kavels. De milieugroepen wilden meer groen en meer draagvlak daarvoor, maar hun vertegenwoordigers kwamen vaak met voorstellen die in strijd waren met het Masterplan en met al lopende werkzaamheden. Dat alles botste nogal eens.

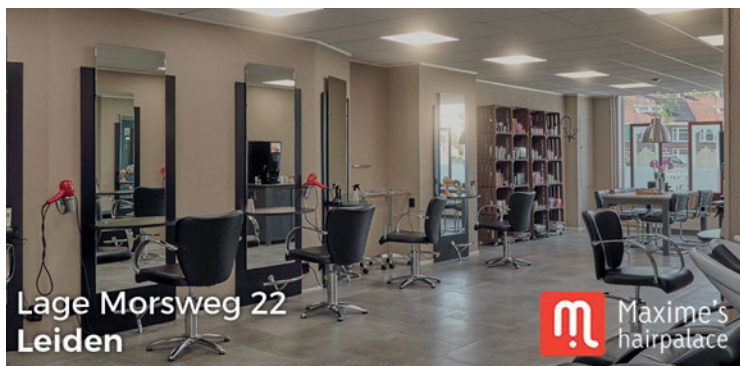
Streven naar overeenstemming

Toch kon vanuit het bedrijfsleven steun aan het project worden gegeven als er geen gekke dingen zouden gebeuren en in noodgevallen direct zou mogen worden ingegrepen. Als voorstellen in strijd waren met lopende werkzaamheden in het openbare gebied, kwam overleg tot stand. Dat leidde tot belangrijke verbeteringen voor de biodiversiteit. Dat ging bij voorbeeld over het ontwerp van het aan de Wassenaarseweg gelegen Schilperoortpark, de reconstructie van de bermen langs de schuin door het gebied lopende Trambaan, waarover tot 1961 de Gele Tram naar Wassenaar reed, en vrijwel volledig verlies van het bos langs de A44 vanwege door de universiteit uit te geven bedrijfskavels en de aansluiting met de Rijnlandroute. Vooral dit laatste punt baarde grote zorg. Hier werd afgesproken dat met kopers van de percelen overleg zal plaatsvinden om te zien welk deel van het bos wellicht toch nog gespaard kan worden.

Belangrijke maatregelen

Belangrijke maatregelen in het adviesrapport zijn o.a. bloemrijke graslanden en bermen, natuurvriendelijke oevers, struwelen van besdragende struiken, groene daken, muren en parkeerplaatsen en faunapassages onder wegen. Algemeen doel is dat ondanks toenemende bebouwing de biodiversiteit in het gebied niet verder achteruit zal gaan. Daarom zullen dit jaar, na vijf jaar en na tien jaar de dan aanwezige soortenaantallen van planten, een aantal insectengroepen, broedvogels en vleermuizen worden vastgesteld.

Het adviesrapport Bio-divers Leiden Bio-Science Park werd begin juli aan B & W aangeboden. Voor verdere informatie zie www.leiden.nl/biosciencepark.

Ortho Diamantlaan

A REASON TO SMILE

**Ben je niet tevreden
met de stand van je tanden?**

**Kom dan snel langs voor een
gratis en vrijblijvend consult.**

- We behandelen volgens de nieuwste inzichten
- We hebben geen wachttijden
- Kijk op onze website www.orthodiamantlaan.nl voor verdere informatie en aanmelding

Ortho Diamantlaan
tandartsen voor Orthodontie

Adres Diamantlaan 174, 2332 GR Leiden
Telefoon (071) 362 74 87
E-mail info@orthodiamantlaan.nl

Dieren van de Mors : de buxusmot

Hé, wat een prachtig vlindertje in het trapportaal! Nog nooit gezien; dit moet wel iets bijzonders zijn. Zo waren mijn eerste gedachten, en ik wilde mijn vlinderboeken al uit de kast trekken. Maar dat zou zinloos zoeken zijn geweest; en ineens ging me ook een lichtje op: dit moet de beruchte buxusmot zijn! Het was drie september vorig jaar.

Nachtvindersoort

De buxusmot is een Oost-Aziatische nachtvindersoort waarvan de rupsen bijna uitsluitend van buxus leven. In 2006 werden de eerste exemplaren in Duitsland gevonden; waarschijnlijk reisden de rupsjes of eieren mee in een buitenlands transport. Een jaar later kwam de soort ook al in Nederland

voor, gedurende enkele jaren bijna alleen in de westelijke Betuwe. Te kort dag om de insectenboeken te halen. Sinds 2013 is de vlinder ook meer en meer in Brabant en Limburg te vinden. In 2016 werden de eerste buxusmotten van Oegstgeest gemeld in de invoerportals [= databanken waarop natuurkenners hun waarnemingen rechtstreeks digitaal registreren, red.]. En in 2017 dus ook vanuit Leiden. Dit jaar is hij massaal gezien beneden de lijn Alkmaar – Winterswijk; in de noordelijke provincies is hij nog betrekkelijk schaars. Onlangs bij de nachtvlinderactiviteit in Cronesteyn was hij onze meest gevangen soort. En ook mijn trapportaal in de Bockhorst wordt de laatste maanden met veel buxusmotten “opgesierd”.

Uiterlijk

Want mooi is hij wel. Vrij spitse vleugels; de meeste exemplaren wit met een bruinzwarte rand (zie foto). Maar ook komen donkergekleurde exemplaren voor, met een witte stip op de voorvleugel, op dezelfde plek waar bij lichte exemplaren de donkere rand onderbroken is (zie foto). De spanwijdte is ongeveer 4 cm, wat groot is voor een beestje dat hoort bij de micronachtvinders (kleine vlinders). Hij valt onder de familie van de grasmotten, waarin wel meer relatief grote en mooi getekende motten te vinden zijn.

Buxus als slachtoffer Aangetaste buxusstruiken zien er bruin uit. Bij nauwkeurig inspecteren zie je de poepjes, de restjes spinsel en wellicht ook de groenige rupsen (zie foto). Op Internet zijn veel remedies te lezen tegen deze invasieve exoot, van allerhande huismiddeltjes tot (ongewenste) generieke insecticiden. Helpen zal het niet. Als je denkt je struik motvrij te hebben, en deze weer prachtig uitloopt, kan één vrouwtje buxusmot uit een naburige tuin opnieuw honderden eitjes op je buxus leggen. Want deze vlinder heeft meerdere generaties per jaar, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de stippelmot.

foto rups: Wikipedia

Natuurlijke vijanden

De buxusmot trof hier een walhalla aan, volop buxusblad te knabbelen en geen enkele natuurlijke vijand te bekenen. Maar intussen beginnen mezen, spreeuwen en kraaiachtigen door te krijgen dat de rupsen goed voedsel zijn, juist ook voor de jongen. Muizen en spitsmuizen hebben eveneens de nieuwe voedselbron ontdekt. Maar het gaat pas echt hard met natuurlijke bestrijding als de juiste sluipwesp de rupsen komt parasiteren. Vroeg of laat valt dit te verwachten en zal in jaarlijks wisselende mate de schade beperkt worden. Maar weg krijgen we dit fraaie mormeltje niet meer; we zullen ermee moeten leven.

Om na te lezen: <https://www.vlinderstichting.nl/buxusmot/> en <https://nl.wikipedia.org/wiki/Buxusmot>.

Tekst en foto's vlinders: Gerard van der Klugt

Boekenhuisjeswandeling

We maken vandaag een wandeling, loopt u mee? Het kost een uurtje. Het maakt niet uit waar u in de Mors woont. Of het nu in de Lage Mors is of in Koppelstein, er is altijd een geschikt startpunt te vinden voor een (rond)wandeling (of desnoods fietstocht) langs boekenhuisjes, waar je leuke en interessante boeken kunt achterlaten of meenemen. Wij beginnen in de meest zuidwestelijke buurt van de Mors, ofwel Koppelstein. Midden in het wijkje staat naast het bruggetje van het Martin Luther Kingpad het eerste boekenhuisje.

Vervolgens steken we door over het sportterrein, nemen de brug over de Cornelis Lelylaan en belanden in de Bockhorst. Hier staat, midden in de wijk, het tweede boekhuisje op het Luchtmansplein; het is beschreven in de *Morsetekens* van september 2014.

Nu een mooi stukje door Park Kweeklust om in de Lage Mors bij de Jacob Catslaan uit te komen. Daar is het boekenhuisje van Mary Alink, dat we al eerder beschreven in het nummer van juni 2016. In dezelfde aflevering van *Morsetekens* wordt het huisje van bakkerij Raaphorst aan de Tesselschadestraat beschreven. Dat gaat in een moeite door.

Als we de Lage Morsweg links inlopen en de Damlaan ingaan kunnen we linksaf het huisje aan de Stuwstraat, alweer

het vijfde, bekijken. Om de volgende te vinden moeten we het tunneltje onder de Cornelis Lelylaan door. Iets verder is het Granaatplein met in een portiek naast de fietsenzaak het Trisor-boekenhuisje. We zijn inmiddels in de Hoge Mors. Verderop langs de Diamantlaan is achter de apotheek het boekenhuisje van Diabijnhof, eerder beschreven in december 2015. Links achterin hangt dit "kinderzwerfboekstation". We ronden de wandeling af via de Smaragdlaan naar de Robijnstraat en vinden op de hoek met de Carneoolstraat het laatste boekenhuisje. Terug naar Koppelstein of boodschappen doen op het Diamantplein? Of gauw naar huis om te lezen?

We liepen twee boekenruilmogelijkheden voorbij: in het buurthuis Morschwijck en bij Speeltuin Morschkwartier aan de Lage Morsweg. En sinds kort bij de Ruwe Diamant in het winkelcentrum Diamantplein. Daar kan je alleen kijken als ze open zijn.

U hebt het vast wel gezien. Alle huisjes zitten boordevol boeken. U kunt er rustig een uitnemen om eens te lezen. En als u het een aardig boek vindt, mag u het houden. Terugleggen in een van de boekenhuisjes kan ook. Als u nog een paar boeken heeft die u graag kwijt wilt, doe die dan niet allemaal tegelijk in een huisje. Dan kan je niet goed meer zoeken: je ziet de boeken niet goed meer ze staan stijf op elkaar. Doe het rustig aan, bij elke wandeling een boek weg en misschien wel een ander boek terug!

Op bijgaande kaart staan alle genoemde boekenhuisjes aangegeven. Op dezelfde kaart in de digitale versie van Morsetekens kan de lezer (!) klikken op de plek van de huisjes, waarna een foto tevoorschijn komt.

Tekst, kaart en foto's: Ger Koper

foto op p. 16: Stuwstraat

foto hiernaast: Granaatplein

Nieuwe start Bewoners Belangen vereniging Bockhorst

Aan de digitale nieuwsbrief BBBockhorst nummer 31 van hartje zomer, 11 juli, ontleen ik het volgende. De ook in het juni-nummer van Morsetekens vermelde oproep om de Bewoners Belangen Vereniging Bockhorst (BBB) nieuw leven in te blazen, lijkt succes te hebben. Er is een voorlopig bestuur, met voorzitter, secretaris en penningmeester; begin oktober wordt een Algemene Ledenvergadering belegd om de nieuwe start te bespreken en vast te leggen. De vernieuwde wijkvereniging krijgt enige financiële steun van de gemeente en Schouwenhove en mag rekenen op faciliteiten van de tafeltennisvereniging Docos.

Verder onder meer een interessant verslag van het 24 mei in het voormalig verzorgingscentrum de Robijnhof gehouden Buurtkaderoverleg met vertegenwoordigers uit de hele Mors. Op deze avond stelden de wijkagenten Angelique Link en Lakdar Ben Taieb zich voor (allebei ook bekend uit de Morsetekens!) en vertelden ze over hun werk. Het volgende Buurtkaderoverleg in de Mors is op 11 oktober aanstaande.

Gerard J. Telkamp

Kennismaken met prijswinnares

De beneden-deur staat al open als we aanbellen bij de winnares van de puzzel van juni. Niet alleen als teken van gastvrijheid. Ook om het op deze snikhete augustusavond lekker te laten doorwaaien in haar bovenwoning in de Roemer Visscherstraat. De drie katten lopen niet weg. Twee zijn zussen, de cyprese lapjeskatten Spic & Span.

Anne Bosch woont hier prettig, sinds 2001, met een onderbreking van zes jaar wegens verblijf in het buitenland. Ze vat haar oordeel over de buurt samen: je woont hier met alles dichtbij alsof je in de binnenstad woont, maar zonder de nadelen van de binnenstad, lekker rustig dus.

Woningbouwplan Oude Rijn

Anne werkt in Katwijk als hoofd van een laboratorium voor kwaliteitscontrole van grondstoffen voor farmaceutische producten. Het bedrijf is gespecialiseerd in voedingssupplementen en cosmetica. Heel toepasselijk dus, die bon van Body & Beauty van Schoonheidssalon Jacob Catslaan 46. Anne kwam vanuit de Zaanstreek ooit in de Leidse regio terecht voor haar eerste baan. In de Mors voelt ze zich echt thuis.

Gerard J. Telkamp, foto Hilde van Dijk

ontwerp woningbouwplan Oude Rijn

Eind juni maakte gemeente Leiden bekend welk voorstel was geselecteerd voor realisering van een woningbouwplan voor de locatie aan de Oude Rijn, ter hoogte van de hoek van de Haagse Schouwweg en de Hoge Morsweg. “Winnaar” van de selectieprocedure werd het voorstel “De veerplaats verbindt” van Ontwikkelaar Catsheuvel.

Het gaat om een schetsontwerp voor 27 koopwoningen en 11 sociale huurwoningen. Het wordt een compacte woonbuurt met eengezinswoningen en appartementen, gelegen rond een verhoogd (parkeer)dek. De intentie is dat men niet naast elkaar, maar mét elkaar woont. Aldus wethouder Fleur Spijker (Duurzame Verstedelijking). Het ontwerp maakt gebruik van de ligging aan het water en heeft veel aandacht voor duurzaamheid en groen.

Na de voorlopige gunning is de contractbespreking opgestart. Daarna volgt de uitwerking tot een definitief ontwerp. Maar vóór de definitieve gunning moet er nog een nieuw bestemmingsplan komen. Misschien kan de bouw dan eind 2019 beginnen.

Ineke Kester

bron: Stadsnieuws gemeente Leiden

Nieuw redactielid: Marieke van Mil

Ik ben Marieke van Mil, 25 jaar en sinds afgelopen juni maak ik deel uit van de redactie van *Morsetekens*. Vorig jaar heb ik mij samen met mijn vriend vanuit Amsterdam/Amstelveen gevestigd in wat ik eerst “de Morsebuurt” noemde, zonder Leiden echt goed te kennen. We wisten van Koningsdag en van het Leids Ontzet, maar daar hield onze kennis op. Pas na onze verhuizing sprongen we op de fiets en ontdekten we hoe mooi Leiden en de Mors eigenlijk is. We ontdekten zwanen, minibibliotheken en schattige parkjes. Tegelijkertijd bleek dat we nog steeds alle voorzieningen hadden die een stad biedt.

In het eerste half jaar van mijn tijd in Leiden reisde ik nog iedere dag op en neer naar Amsterdam. Sinds 2018 ben ik in het diepe gesprongen en ben ik voor mezelf begonnen. Ik werk als copywriter namens mijn eigen bedrijf Candid Copy waarbij ik mij focus op het schrijven van webteksten die goed in Google gevonden worden. Daarnaast ben ik een fantasyschrijver. Schrijven, met andere woorden, doe ik meer dan graag. Het feit dat ik van fantasy houd, geeft het al enigszins weg: ik ben een echte nerd en daar ben ik trots op. Ik houd van lezen, boardgames en geocachen. Ik kijk series zoals *Game of Thrones*, *The Handmaid's Tale*, *Doctor Who* en *Friends*.

Afgelopen april besloot ik een berichtje te sturen naar *Morsetekens*: of ze eventueel op zoek waren naar nieuwe redactieleden. Het leidde tot een gesprek en een redactievergadering en vervolgens tot een eerste artikel in het septembernummer. Gemeenschapsgevoel in een wijk vind ik erg belangrijk. Zeker wanneer je, zoals ik, nieuw bent in een stad. Een wijkmagazine zoals *Morsetekens* verbindt. Het voegt nog iets toe aan het saamhorigheidsgevoel.

Voor *Morsetekens* zal ik verschillende stukken oppakken en mij onder meer richten op wat er in de Hoge en Lage Mors gebeurt voor jongeren en twintigers.

Twijfel niet om de redactie een tip te sturen over nieuws uit de wijk. Wie weet vind je het zelfs leuk om een keer een eigen stuk te schrijven! Mail dan naar info@morsetekens.nl

Marieke van Mil

Nieuw team van Libertas Leiden in de Mors

Libertas Leiden heeft sinds kort een bijna geheel nieuw team in de Mors. Graag stellen deze medewerkers zich voor aan de lezers van *Morsetekens*. Het team is van plan om allerlei mooie dingen voor de Mors te organiseren. Uiteraard wil het team dat in samenwerking met de wijkbewoners doen! Zie ook www.libertasleiden.nl

Sociaal Werker Wijk

Zo houdt wijkwerker Irene den Hartoog elke donderdagochtend van 10.00 – 11.00 uur Morspraat in Huis van de Buurt Morschwijk, Topaaslaan 19. Hier kunt u kennismaken met Irene en uw ideeën voor de Mors met haar bespreken. Zij kan u ondersteunen en is contactpersoon voor diverse netwerken in de wijk.

Ook kunt u contact opnemen met Irene als u mee wilt denken of helpen voor de Burendag Morswijk. Deze vindt plaats op 22 september van 14.00 -16.00 uur. Dit kunt u doen door langs te komen bij Morspraat. U kunt haar bereiken via 06 - 23557424 of i.denhartoog@libertasleiden.nl

Jeugdprofessional

Marlies Meerman, Jeugdprofessional in de Mors, zet zich in voor de jeugd. Zo kijkt Marlies naar welke activiteiten de

*boven vlnr Marlies Meerman, Irene den Hartoog
onder vlnr Valentijn Cannoo, Christien Hoek, Karin Witte-
man, Carola Peeters*

jeugd zouden aanspreken en hoe dit samen met buurtbewoners en de jeugd zelf opgezet kan worden. Heeft u leuke ideeën of wilt u zich inzetten voor de jeugd in de Mors? Neem dan contact op via 06 – 10095912 of m.meerman@libertasleiden.nl of spreek haar aan wanneer u haar tegenkomt. *(lees verder op pagina 22)*

Sociaal Beheerder

Valentijn Cannoo is Sociaal Beheerder van Huis van de Buurt Morschwijk. In het Huis van de Buurt staan verbinding en participatie in de wijk centraal. Met een fris nieuw team kijken we met een nieuwe benadering hoe we deze plek een sterkere rol in de wijk kunnen geven! Nieuwe wijkbewoners weten ons inmiddels al te vinden, nieuwe activiteiten worden opgestart en de onderlinge samenhang in de wijk wordt steeds beter. U kunt Valentijn bereiken via 06 – 53651183 of v.cannoo@libertasleiden.nl.

Sociaal Werker Piëzo

Christien Hoek en Carola Peeters, Sociaal Werkers Piëzo, zetten zich in om u talenten en kwaliteiten te laten ontdekken. Wilt u zich hierin verder ontwikkelen? Wilt u zich als lerend vrijwilliger inzetten? Wilt u daarna zelfs een opleiding op MBO-niveau volgen? Wie weet vindt u zelfs wel een betaalde baan... Via Christien, Carola en de PiëzoMethodiek kunt u een traject volgen waarbij dit allemaal mogelijk is. Bent u geïnteresseerd? Neem dan contact op met Christien via 06 – 83895094 of c.hoek@libertasleiden.nl of met Carola via 06 – 46088687 of c.peeters@libertasleiden.nl.

Sociaal Wijkteam

Karin Witteman is Welzijnswerker bij het Sociaal Wijkteam. Bij het Sociaal Wijkteam kunt u met al uw vragen over welzijn, zorg, ondersteuning en WMO terecht. Heeft u een probleem waar u niet uitkomt? Het SWT houdt drie dagen per week spreekuur in Huis van de Buurt Morschwijk. Hier kunt u zonder afspraak naar binnen lopen. De spreekuren zijn op maand- en dinsdag van 09.00 – 11.00 uur. Op donderdag van 13.00 – 15.00 uur. U kunt het SWT ook bereiken via swtmors@leiden.nl of 14071.

Berichten uit de wijk

Per september 2018 start een introductiegroep **Biodanza** in Huis van de Buurt Morschwijk op elke woensdagavond van 20.00 tot 21.30 uur. Biodanza staat voor 'de dans van het leven'. Het is een vorm van dansen waarbij het gaat om plezier, ontspanning, contact, vitaliteit, ervaren en in het hier en nu zijn. Er zijn bij Biodanza geen vaste danspasjes. De ene dans doe je alleen, een volgende met z'n tweeën of met de hele groep, iedereen kan het en doet het op zijn eigen manier. Het mooie van Biodanza is dat er al doende positieve veranderingen plaatsvinden in je lichamelijke en geestelijke gezondheid. Dit gaat veelal ongemerkt en is dan ook mooi meegenomen!

Iedereen is welkom. Een introductiekaart kost € 25, waarmee je drie keer kan meedansen. Zie www.biodanzametleonoor.nl voor informatie en opgave (Leonoor Pronk).

Conditietraining in Morschwijk.

Mogen wij ons even voorstellen. Wij krijgen op maandagmiddag, van 14.00 tot 15.00 uur conditietraining in het buurthuis Morschwijk. Dat doen wij al heel wat jaren. Jammer genoeg wordt ons clubje erg klein en we zijn dus op zoek naar versterking. Momenteel staat actieve sport genoteerd als middel voor gezondheid. Wij vragen daarom, dames meldt U aan. Helaas zijn er geen heren in ons groepje, maar.....dat zou ook bij ons geen probleem zijn wanneer zij enthousiast mee zouden willen doen.

Aanmelden kunt bij Marjorie van Weldam.

Email: vanweldam80@gmail.com

Echt iets lekkers!

Raaphorst
BROOD & BANKETBAKKERIJ

Tesselschodestraat 20
2332 BJ Leiden
T/F (071) 576 12 74

Wonderland
Kinderdagverblijf
Buitenschoolse opvang

LEIDEN

Plezier
Ervaring &
Ontwikkeling
Vertrouwen
Ontzorgen

- Aparte babygroep
- Warme maaltijden op het kinderdagverblijf
- Gevarieerde activiteiten en veel uitstapjes
- Combinatie van verschillende BSO's mogelijk
- SportBSO en ZwemBSO
- Topgroep: speciaal voor de oudste kinderen
- Voorschoolse opvang vanaf 7.30 uur

WWW.WONDERLANDKINDEROPVANG.NL

Wonderland geeft kinderen de ruimte

Volg ons ook op:

Huis van de Buurt
Morschwijk

BURENDAG

MORSWIJK

Kom
gezellig
langs, neem
jouw buren
mee!

**22 SEPTEMBER 2018
14.00-16.00 UUR**

Robijnhof doet dit jaar mee met de Kunstroute.
Op 22 en 23 september kunt u van 12.00-17.00 kunst bekijken en is er
thee en gezelligheid. Het adres van Robijnhof is Robijnhof 1, Leiden.

PROFILE
DE FIETSSPECIALIST

...daar mag je *méér* van verwachten!

Van Polanen

Op vertoon van deze advertentie

15% KORTING

op alle voorraad modellen van
Trek, Sparta en RIH

Ook voor al uw reparaties

Profile van Polanen | Morsweg 174 | 2332 ES Leiden
071 531 34 98 | www.profilepolanen.nl

PUZZEL

huis	?	jas
hitte	. ? . .	slag
goed	. . . ?	woning
deur	? . . .	bode
auto	. ? .	dek
schuif	?	kast
tand	?	kool
munt	? . . .	muts
spot	. . . ? .	kers
lamp	. ? . . .	schijnsel
kerk	 ?	valk

oplossing vorige keer

lucht	<i>druk</i>	werk
vlieg	<i>reis</i>	schema
stoelen	<i>dans</i>	les
peren	<i>boom</i>	stam
jas	<i>zak</i>	agenda
spoor	<i>wegen</i>	net
appel	<i>taart</i>	bodem
radio	<i>spot</i>	prent
boeren	<i>kool</i>	raap
stort	<i>regen</i>	druppel
water	<i>peil</i>	datum
muziek	<i>noten</i>	kraker

De uitkomst was : Diamantplein

Vul op de plaats van de puntjes een woord in, zodat het met het 1e woord een nieuw woord vormt, en met het laatste woord weer een ander woord vormt.

Zet alle letters in de vraagtekens naast elkaar en u heeft de oplossing. Stuur uw oplossing vóór 15 oktober met uw naam en adres naar: info@morsetekens.nl

Onder de goede inzenders wordt een waardebon t.w.v. 15 euro verloot, ter beschikking gesteld door: Profile Fietsspecialist Van Polanen, Morsweg 174 (ook te gebruiken voor fietsreparatie).